

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Ізолятора тимчасового тримання № 3
Головного управління Національної поліції
в Чернігівській області
01.12.2023**

м. Чернігів, 2023

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 01.12.2023 групою національного превентивного механізму (далі - НПМ) здійснено відвідування Ізолятора тимчасового тримання № 3 Головного управління Національної поліції в Чернігівській області (далі – ІТТ, установа).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Жмака Ірина Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Шумна Лариса Петрівна, Представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Чернігівській області;

Лепеха Алла Григорівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відвідування ІТТ проводилось вперше.

Установа знаходиться за адресою: вул. Станіслава Прощенка, 22, м. Ніжин, Чернігівська обл., 16608.

Керівництво ІТТ:

Грушун Ігор Олегович – начальник ІТТ.

ІТТ розміщений на першому поверсі адміністративної будівлі Ніжинського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції в Чернігівській області (фото 1, 2).

Штатна чисельність персоналу установи – 15 працівників, одна посада вакантна.

В ІТТ обладнано 9 камер, з яких 3 – тримісні та 6 – одномісні, що розраховані на одночасне тримання 15 осіб та 8 допоміжних приміщень, зокрема: кімната для проведення слідчих дій, зберігання речей затриманих та підігріву їжі, душева, прогулянковий двірник.

У період з 08.08.2023 по 14.11.2023 установа не функціонувала у зв'язку з проведенням ремонтних робіт. Під час їх проведення адміністрацією вжито заходів щодо покращення умов утримання осіб в ІТТ, а саме: модернізовано каналізаційну систему та систему вентиляції, проведено ремонти в камерах та допоміжних приміщеннях, заміну меблів (фото 3, 4).

На час відвідування в ІТТ утримувалось 10 осіб. Незаконно утримуваних не виявлено. Факти тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті затриманих в ІТТ відсутні.

Під час спілкування з утримуваними особами скарг на незадовільне поводження з боку працівників установи не було.

Чергова частина ІТТ обладнана системою відеоспостереження у всіх приміщеннях. Запис з камер відеоспостереження зберігається понад 30 днів.

З метою перевірки технічного стану приміщень, протипожежного та санітарного стану ІТТ, охоронно-тривожної сигналізації 10.11.2023 комісією проведено обстеження ІТТ за результатами якого складено Акт комісійного обстеження, що затверджений керівництвом Головного управління Національної поліції в Чернігівській області.

За результатами обстеження надано висновок про придатність ІТТ для утримання затриманих та узятих під варту за умови усунення недоліків. Зокрема, надані пропозиції щодо переобладнання одного з камерних приміщень в душову кімнату; обладнання кімнати для побачень за рахунок кімнати для проведення слідчих дій; обладнання кожного камерного приміщення радіоточками, проведення поточного ремонту біля чергової частини ІТТ тощо. Більшість недоліків не були усунуті.

II. Факти, виявлені під час відвідування.

Порушення права на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини)

1. Відповідно до п. 10, 11 Мінімальних стандартів правил поводження з в'язнями приміщення, якими користуються ув'язнені, повинні відповідати всім санітарним вимогам, при цьому належну увагу слід звертати на кліматичні умови, особливо на кубатуру цих приміщень, на мінімальну площу, на освітлення, опалення та вентиляцію. Вікна повинні мати достатні розміри для того, щоб в'язні могли читати і працювати при денному світлі, і повинні бути сконструйовані так, щоб забезпечувати доступ свіжого повітря, незалежно від того, є чи немає штучної системи вентиляції. Відповідні вимоги закріплені також у нормах національного законодавства.

Проте, матеріально-побутове забезпечення в ІТТ утримуваних не відповідає вищезазначеним вимогам. Зокрема, конструкція вікон у камерах не дозволяє утримуваним особам власноручно відкривати кватирки для провітрювання. Крім того, в камерах недостатньо природного освітлення (фото 5).

2. В 4-х камерних приміщеннях встановлені телевізори. Проте, інші приміщення не обладнано радіодинаміками з можливістю регулювання гучності, як це встановлено п. 24.10 Європейських пенітенціарних правил (рекомендація № R (2006) Комітету Міністрів держав-учасниць) (далі – Європейські пенітенціарні правила) та п. 12.13.3 Інструкції про роботу ізоляторів тимчасового тримання органів внутрішніх справ України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.01.2005 № 60 дск (далі – Інструкція).

3. У порушення п. 13.26 Інструкції в ІТТ обладнано лише одна душова сітка, що не відповідає встановленим вимогам, а саме душові для утримуваних осіб в ІТТ слід передбачати із розрахунку можливості одночасного миття контингенту найбільшої камери, тобто в ІТТ необхідно обладнати 3 душові сітки (фото 6).

4. Група НПМ також звернула увагу відсутність кімнати для проведення огляду, кімнати для медичного персоналу, медичного ізолятору, кімнати для відео-конференцій, кімнати для прийому передач, у порушення вимог Інструкції.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статті 283 та 284 Цивільного кодексу України)

5. Відповідно до статті 49 Конституції України, кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Штатним розписом в ІТТ не передбачена посада медичного працівника, що не відповідає вимогам п. 41.1 Європейських пенітенціарних правил, якою передбачено, що кожен пенітенціарний заклад мусить мати не менше одного лікаря, який має відповідну кваліфікацію лікаря-терапевта. Пунктом 41.3 зазначених вище Правил визначено, якщо пенітенціарні установи не мають штатного лікаря, ці заклади повинні регулярно відвідувати лікаря, який працює за сумісництвом.

За повідомленням керівництва ІТТ, у випадку необхідності надання медичної допомоги, викликається швидка.

Європейським судом з прав людини також констатувалось порушення статті 3 (заборона катування) Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у зв'язку з незабезпеченням органами влади своєчасної та належної медичної допомоги заявникові, який зазнавав неодноразових переїздів між ізолятором тимчасового тримання та слідчим ізолятором (справа «Яковенко проти України»). Така ситуація може призвести до чергових заяв проти України до Європейського суду з прав людини про порушення статті 3 Конвенції та призначення виплат значної суми коштів, як моральної компенсації за моральну шкоду.

Порушення права на контакт із зовнішнім світом (пункт 37 Мінімальних стандартів поводження з в'язнями)

6. Кімната для побачень, де можуть відбуватись побачення з особами які тримаються в ІТТ відсутня, що призводить до порушення їх права на підтримання контактів із зовнішнім світом, що передбачено пунктом 4.3.5 Правил внутрішнього розпорядку в ізоляторах тимчасового тримання органів внутрішніх справ України, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 02.12.2008 № 638.

III. Рекомендації

1. Головному управлінню Національної поліції в Чернігівській області:

1.1. Забезпечити організацію усунення недоліків, виявлених під час відвідування ІТТ та облаштування приміщень ІТТ у відповідність до міжнародних та національних стандартів, у межах наявного фінансування.

1.2. Передбачити посаду медичного працівника або забезпечити регулярні відвідування ізолятора лікарем, який працює за сумісництвом, відповідно до вимог пункту 41.1 Європейських пенітенціарних правил.

2. Ізолятору тимчасового тримання № 8 Головного управління Національної поліції України в Чернігівській області:

2.1. Забезпечити засудженим право на доступ до свіжого повітря та достатнє природне освітлення згідно вимогам п. 11 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями та пункту 18.2 Європейських пенітенціарних правил.

2.2. Обладнати камерні приміщення радіодінамиками з можливістю регулювання гучності.

2.3. Обладнати в ІТТ душові для затриманих осіб із розрахунку можливості одночасного миття контингенту найбільшої камери.

Додатки: фотоматеріали – на 1 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Ірина ЖМАКА

Фото 1

Фото 2

Фото 3

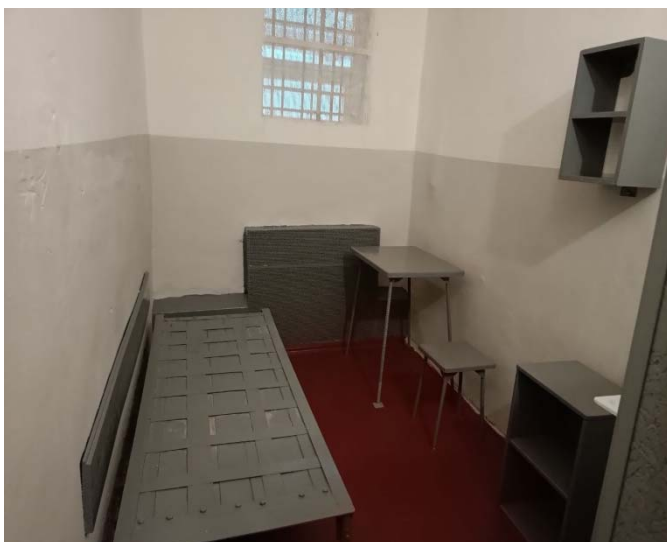

Фото 4

Фото 5

Фото 6

